

Σπεύσε...

Εσύ που άξια προστατεύεις
τους χριστιανούς
και σταθερά παρακαλάς
γι' αυτούς τον Πλάστη,
μην παρακούσεις τις δεήσεις
των αμαρτωλών·
αλλ' ως αγαθή που είσαι
σπεύσε να βοηθήσεις εμάς
που μ' εμπιστοσύνη σου φωνάζουμε...

Κοντάκιο από τους Παρακλητικούς
Κανόνες

Χαίρε...

Χαίρε, σκάλα τ' ουρανού,
απ' την οποία κατέβηκε ο Θεός·
χαίρε, γέφυρα, που οδηγεί
τους γήινους στον ουρανό·
χαίρε, νύμφη ανύμφευτε.

από τον πρώτο Οίκο
του Ακάθιστου Ύμνου

Ευαγγελισμός,
Σαλβαντόρ Νταλί
(1904-1989)

Εργασία

- γ. Βρείτε στους δύο ύμνους λέξεις ή φράσεις που δείχνουν τη σχέση της Παναγίας με τον Θεό και τους πιστούς.
- δ. Καταγράψτε ναούς της περιοχής σας που είναι αφιερωμένοι στην Παναγία.

Βασικά στοιχεία του μαθήματος

- Με τον Ευαγγελισμό **αρχίζει** καινούργια εποχή για την ανθρώπινη ιστορία. Χαρακτηριστικό της: οι παλιές υποσχέσεις (επαγγελίες) του Θεού θα αρχίσουν να εκπληρώνονται.
- Η Παναγία ως εκπρόσωπος όλων των ανθρώπων έδωσε ελεύθερα και πρόθυμα τη συγκατάθεσή της στο δέλημα του Θεού για το καλό των ανθρώπων.
- Με τη υπερφυσική του σύλληψη στα σπλάχνα της Μαρίας ο Ιησούς παίρνει την ανθρώπινη ύπαρξη πεντακάδαρη και τέλεια. **Ο Χριστός γίνεται έτσι ο γενάρχης του καινούριου κόσμου** ("νέος Αδάμ"). Πάνω σε Αυτόν θα στηρίξουν οι άνθρωποι τις ελπίδες τους για τον ερχομό της νέας ανθρωπότητας.

6. Η γέννηση του Ιησού Χριστού: Γενέθλια της νέας ανθρωπότητας

Εννέα μήνες μετά τον Ευαγγελισμό ήρθε στον κόσμο ο Ιησούς, ο ελευθερωτής των ανθρώπων. Γεννήθηκε ταπεινά σε έναν στάβλο της Βηθλεέμ, μιας κωμόπολης της υποδουλωμένης στους Ρωμαίους Ιουδαίας. Οι προφήτες είχαν προαναγγείλει τη γέννησή του. Ευλαβείς άνθρωποι προσεύχονταν πάντοτε για τον ερχομό του και τον ανέμεναν. Ελάχιστοι έλαβαν το μήνυμα γι' αυτόν, ενώ σχεδόν όλοι συνέχιζαν παντού ανυποψίαστοι τη δική τους ζωή. Και όμως εκείνη την άγια νύχτα κάτι το εντελώς καινούριο μπήκε και ξεκίνησε με τη γέννηση του Χριστού για όλους τους ανθρώπους: η δυνατότητα να ελευθερώνονται και να ζουν μια ζωή αλλιώςτικη και γεμάτη. Γι' αυτό εύστοχα ο Μέγας Βασίλειος ονόμασε τα Χριστούγεννα “γενέθλιον ήμεραν τῆς ἀνθρωπότητος”.

α'

- Λκ 2, 1 ... ο Καίσαρας Αύγουστος¹ έβγαλε διάταγμα να απογραφτεί όλη η οικουμένη...
- 3 Όλοι πήγαιναν να απογραφτούν ... στον τόπο της καταγωγής τους.
- 4 Πήγε κι ο Ιωσήφ από τη Ναζαρέτ της Γαλιλαίας στην Ιουδαία, για να απογραφτεί στην πόλη του Δαβίδ, που ονομάζεται Βηθλεέμ², γιατί καταγόταν από την οικογένεια και τη γενιά του Δαβίδ.
- 5 Είχε μαζί του τη Μαριάμ, τη μνηστή του, η οποία ήταν έγκυος.
- 6 Τον καιρό που αυτοί ήταν εκεί, ήρθε η ώρα της Μαριάμ να γεννήσει,
- 7 και γέννησε τον γιο της ... Τον τύλιξε και τον ζάπλωσε μέσα σε μια φάτνη³, γιατί δεν βρήκαν μέρος στο πανδοχείο.
- 8 Στην περιοχή εκείνη βρίσκονταν βοσκοί στο ύπαιθρο φυλάγοντας τη νύχτα το κοπάδι τους.
- 9 Σε αυτούς παρουσιάστηκε ένας άγγελος Κυρίου και θεϊκή λαμπρότητα τούς σκέπασε ολόγυρα με τη λάμψη της και κατατρόμαζαν.
- 10 Ο άγγελος τους είπε: **“Μην τρομάζετε! Σας φέρνω χαρμόσυνο άγγελμα, που θα γεμίσει με χαρά μεγάλη όλον τον κόσμο:**
- 11 **Σήμερα στην πόλη του Δαβίδ γεννήθηκε για χάρη σας σωτήρας⁴ - κι αυτός είναι ο Χριστός, ο Κύριος.**
- 12 Και για να τον αναγνωρίσετε, τούτο είναι το σημάδι: Θα βρείτε ένα βρέφος τυλιγμένο και ζαπλωμένο μέσα σε μια φάτνη”.
- 13 Ξαφνικά, κοντά στον άγγελο, παρουσιάστηκε ένα πλήθος από την ουράνια στρατιά των αγγέλων, οι οποίοι υμνούσαν τον Θεό και έλεγαν:
- 14 **“Δόξα στον ύψιστο Θεό και ειρήνη στη γη, αγάπη και σωτηρία για τους ανθρώπους!”**
- 15 Όταν οι άγγελοι έφυγαν στον ουρανό, οι βοσκοί είπαν μεταξύ τους: “Ας πάμε λοιπόν ως τη Βηθλεέμ και ας δούμε αυτά που έγιναν και που μας έκανε γνωστά ο Κύριος”.
- 16 Τρέχοντας ήρθαν και βρήκαν τη Μαριάμ και τον Ιωσήφ, και το βρέφος... στη φάτνη.
- 17 Όταν τους είδαν, τους διηγήθηκαν τα λόγια που τους είπε ο άγγελος γι' αυτό το παιδί.
- 18 Όλοι όσοι τα άκουσαν έμειναν έκπληκτοι γι' αυτά που τους είπαν οι βοσκοί.
- 19 Η Μαριάμ διατηρούσε όλα αυτά στην καρδιά της και τα σκεφτόταν συνεχώς.
- 20 Οι βοσκοί γύρισαν πίσω δοξάζοντας και υμνώντας τον Θεό για όλα όσα άκουσαν και είδαν...

β'

- Μτ 2, 1 Όταν γεννήθηκε ο Ιησούς στη Βηθλεέμ της Ιουδαίας, στα χρόνια του βασιλιά Ηρώδη⁵, έφτασαν στα Ιεροσόλυμα σοφοί μάγοι⁶ από την Ανατολή και ρωτούσαν:
- 2 “Πού είναι ο νεογέννητος βασιλιάς των Ιουδαίων; Είδαμε να ανατέλλει το άστρο του κι ήρθαμε να τον προσκυνήσουμε”.

- 3 Όταν έμαθε το νέο ο Ηρώδης, ταραχτηκε, και μαζί του όλοι οι κάτοικοι των Ιεροσολύμων.
- 4 Φώναζε λοιπόν όλους τους αρχιερείς και τους γραμματείς του λαού, και ζήτησε να τον πληροφορήσουν πού θα γεννιόταν ο Μεσσίας.
- 5 Κι αυτοί του είπαν: “Στη Βηθλεέμ της Ιουδαίας..., κατά τον προφήτη”. (Μιχαίας 5, 1,3)
- 7 Ο Ηρώδης τότε κάλεσε κρυφά τους μάγους κι έμαθε από αυτούς από πότε ακριβώς φάνηκε το άστρο.
- 8 Έπειτα τους έστειλε στη Βηθλεέμ λέγοντάς τους: “Πηγαίνετε και ψάξτε καλά για το παιδί· μόλις το βρείτε, να με ειδοποιήσετε, για να έρθω κι εγώ να το προσκυνήσω”.
- 9 Οι μάγοι άκουσαν τον βασιλιά κι έφυγαν· μόλις ξεκίνησαν, ξαναφάνηκε το άστρο που είχαν δει να ανατέλλει με τη γέννηση του παιδιού, και προχωρούσε μπροστά τους· τελικά ήρθε και στάθηκε πάνω από τον τόπο όπου βρισκόταν το παιδί.
- 10 Χάρηκαν πάρα πολύ που είδαν ξανά το αστέρι.
- 11 Κι όταν μπήκαν στο σπίτι⁷, είδαν το παιδί με τη Μαρία, τη μητέρα του, κι έπεσαν μπρούμυτα στο πάτωμα και το προσκύνησαν. Ύστερα άνοιξαν τους θησαυρούς τους και του πρόσφεραν δώρα⁸: χρυσάφι, λιβάνι και σμύρνα.
- 12 Ο Θεός όμως τους πρόσταξε στο όνειρό τους να μην ζαναγυρίσουν στον Ηρώδη· γι’ αυτό έφυγαν για την πατρίδα τους από άλλον δρόμο.

γ’

- 13 Όταν αναχώρησαν οι μάγοι, ένας άγγελος του Θεού παρουσιάστηκε στον Ιωσήφ στο όνειρό του και του είπε: “Σήκω αμέσως, πάρε το παιδί και τη μητέρα του και φύγε στην Αίγυπτο και μείνε εκεί ωσότου σου πω. Γιατί ο Ηρώδης όπου να ’ναι θα ψάξει να βρει το παιδί, για να το σκοτώσει”.
- 14 Ο Ιωσήφ σηκώθηκε αμέσως, πήρε το παιδί και τη μητέρα του και μέσα στη νύχτα έφυγε στην Αίγυπτο·
- 15 εκεί έμεινε, ώσπου πέθανε ο Ηρώδης...
- 16 Όταν κατάλαβε ο Ηρώδης πως οι μάγοι τον εξαπάτησαν, οργίστηκε πάρα πολύ. Έστειλε τότε στρατιώτες και σκότωσαν στη Βηθλεέμ και στην περιοχή της όλα τα αγόρια⁹ από δύο χρονών και κάτω, σύμφωνα με τον χρόνο που εξακρίβωσε από τους μάγους...
- 19 Όταν πέθανε ο Ηρώδης, άγγελος σταλμένος από τον Κύριο εμφανίστηκε στον Ιωσήφ σε όνειρο στην Αίγυπτο,
- 20 και του είπε: “Σήκω, πάρε το παιδί και τη μητέρα του και πήγαινε στη χώρα του Ισραήλ, γιατί πέθαναν όσοι ήθελαν να θανατώσουν το παιδί”.
- 21 Τότε ο Ιωσήφ πήρε το παιδί και τη μητέρα του και γύρισε πάλι στη χώρα του Ισραήλ.
- 22 Όταν έμαθε πως βασιλιάς της Ιουδαίας είναι ο Αρχέλαος (γιος του Ηρώδη)... φοβήθηκε να εγκατασταθεί εκεί. Με

θείκη εντολή όμως, που του δόθηκε στο όνειρό του, αναχώρησε για την περιοχή της Γαλιλαίας.

- 23 *Ἦρθε λοιπόν κι εγκαταστάθηκε στην πόλη Ναζαρέτ. Έτσι εκπληρώθηκε για τον Χριστό η προφητεία που έλεγε ότι θα ονομαστεί Ναζωραίος.*

Ερμηνευτικά

1. Ο **Καίσαρας Οκταβιανός Αύγουστος** υπήρξε αυτοκράτορας των Ρωμαίων από 27 π.Χ. μέχρι 14 μ.Χ.
2. Στη **Βηθλεέμ** της Ιουδαίας (βλ. χάρτη και φωτ.) είχε γεννηθεί και ο βασιλιάς Δαβίδ.

3. Η **φάτνη** (=παχνί) είναι το σημείο του στάβλου, από όπου τα ζώα τρώνε την τροφή τους.
4. Η λέξη **Σωτήρας** σημαίνει αυτόν που γλιτώνει, που σώζει και ελευθερώνει από οτιδήποτε υποδουλώνει τον άνθρωπο (προσωπικό και κοινωνικό κακό: αμαρτία, αδικία, εκμετάλλευση, πόνο, φόβο, θάνατο κ.ά.).
5. Ο **Ηρώδης** ήταν Άραβας από την Ιδουμαία (βλ. χάρτη). Οι Ρωμαίοι τον όρισαν ως βασιλιά της Ιουδαίας. Βασίλεψε από το 37 π.Χ. - λίγο μ.Χ. Οι Ιουδαίοι δεν τον συμπαθούσαν, εξαιτίας της καταγωγής του και των σχέσεών του με τους Ρωμαίους, και τον έτρεμαν για τις θηριωδίες του.
6. Οι **μάγοι** ήταν άντρες σοφοί και μορφωμένοι από την Περσία. Παρατηρούσαν και μελετούσαν τα άστρα. Λόγω των γνώσεών τους είχαν κύρος και επιρροή στους ηγέτες. Επειδή τα δώρα τους ήταν τρία, θεωρήθηκε ότι ήταν

τρεις. Τα ονόματά τους κατά την παράδοση ήταν: *Βαλτάσαρ, Γασπάρ και Μελχιόρ.*

7. Οι μάγοι προσκύνησαν τον μικρό Ιησού σε **σπίτι**. Πολλοί νομίζουν ότι αυτό έγινε το ίδιο βράδυ της Γέννησης.

Όχι βέβαια! Εκείνη τη νύχτα απλώς έλαβαν το μήνυμα για το γεγονός. Οι ετοιμασίες για το μακρύ ταξίδι χρειάζονταν καιρό. Κάποιοι μελετητές θεωρούν ότι οι μάγοι είχαν αρκετούς συνοδούς με καμήλες και έφτασαν στη

Βηθλεέμ μετά 3 μήνες. Και κάτι ακόμα: Στον στίχο Μτ 2,16 έχουμε την πληροφορία ότι ο Ηρώδης διέταξε τη θανάτωση των αρσενικών παιδιών “*από δύο χρονών και κάτω*”. Αυτό σημαίνει ότι οι μάγοι προσκύνησαν αρκετό καιρό μετά τη Γέννηση.

8. Στα **δώρα** των μάγων δόθηκαν οι εξής συμβολισμοί σε σχέση με τον Χριστό: *ο χρυσός* ως τιμή σ’ αυτόν ως τον νέο βασιλιά του κόσμου, *το λιβάνι* ως Θεό, *η σμύρνα* ως αυτόν που θα θυσιάζόταν για χάρη των ανθρώπων.

9. Κατά τους υπολογισμούς των ερευνητών **όλα τα μικρά αγόρια που θανατώθηκαν** συνολικά ήταν 30 με 50. Θεωρούνται ως οι πρώτοι ανώνυμοι μάρτυρες του Χριστού.

Επεξεργασία

1. Δώστε ένα σύντομο δικό σας τίτλο στο καθένα από τα τρία κείμενα του μαθήματος:

α).....

β).....

γ).....

2. Προσέξτε τους στίχους 10, 11 και 14 στο κείμενο α’. Με όσα είπαν στους βοσκούς και με τον ύμνο τους, τι φανερώνουν οι άγγελοι ότι θα είναι ο Χριστός για όλον τον κόσμο;

3. Το μήνυμα για τον ερχομό του Χριστού το έλαβαν πρώτοι κάποιοι άσημοι Ιουδαίοι, οι βοσκοί, και κάποιοι σημαντικοί αλλοδαποί, οι μάγοι. Αυτό το γεγονός τι μας κάνει να σκεφτούμε;
4. Ποια είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το βρέφος Ιησούς από την πρώτη κιόλας στιγμή που έρχεται στον κόσμο; Τι προμηνύουν αυτά για τη μετέπειτα ζωή του;

Εργασία

α. Βρείτε από το βιβλίο της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας κείμενα, πεζά ή ποιητικά, που να σχετίζονται με τη Γέννηση του Χριστού. Προσπαθήστε να αναγνωρίσετε σ' αυτά στοιχεία από τα τρία κείμενα του μαθήματος.

β. Σας δίνονται οκτώ χαρακτηρισμοί της διήγησης για τη Γέννηση του Χριστού (κείμενα: α,β,γ): **απλοϊκή - δραματική - ενδιαφέρουσα - ενημερωτική - ευχάριστη - ρομαντική - σοβαρή - χαρούμενη**. Συνεργαστείτε με τον/ην διπλανό/ή σας και υπογραμμίστε τρεις που εκτιμάτε ότι είναι οι πιο σημαντικοί.

Ανατολή από ψηλά

Η γέννησή σου,
Χριστέ Θεέ μας,
ανέτειλε στον κόσμο
της γνώσης το φως.
Κι όταν εσύ γεννήθηκες
αυτοί που τ'άστρα λάτρευαν
διδάχτηκαν από 'να αστέρι
εσέ να προσκυνούν,
τον Ήλιο της Δικαιοσύνης,
κι εσέ ν'αναγνωρίζουν
σαν την Ανατολή από ψηλά.
Δόξα σ'εσένα, Κύριε.

Απολυτίκιο της γιορτής των Χριστουγέννων

Ένα αλλιώτικο παιδί

Η Παρθένος σήμερα
τον Υπερούσιο γεννά
και η γη μία σπηλιά
προσφέρει στον Απρόσιτο.
Άγγελοι δοξολογούν
με τους βοσκούς μαζί.

Κι οδοιπορούν οι μάγοι
μ'ένα αστέρι οδηγό.
Για χάρη μας γεννήθηκε
ένα μικρό (κι αλλιώτικο) παιδί,
Θεός ο προαιώνιος.

Κοντάκιο της γιορτής
των Χριστουγέννων

Η φυγή στην Αίγυπτο. Έργο ανώνυμου
λαϊκού ζωγράφου της Αφρικής

Βασικά στοιχεία του μαθήματος

Με τη Γέννηση του Θεανθρώπου Χριστού φανερώθηκε ότι:

- Ο Ιησούς ως Σωτήρας θα είναι διαφορετικός από εκείνον που περίμεναν οι Ισραηλίτες (ταπεινός και για όλον τον κόσμο).
- Στη Βηθλεέμ ξεκίνησε η **καινούρια ανθρωπότητα** (Βασιλεία του Θεού).
- Η **ζωή του Ιησού Χριστού απειλείται** από τις πρώτες κιόλας στιγμές της ύπαρξής του (σφαγή νηπίων - προσφυγιά στην Αίγυπτο).

7. Πώς γιορτάζουμε τα Χριστούγεννα;

Τι να σου προσφέρουμε, Χριστέ,
που φανερώθηκες πάνω στη γη
ως άνθρωπος για μας;
Καθένα από τα πλάσματά σου
ευχαριστία σου προσφέρει:
οι άγγελοι τον ύμνο,
οι ουρανοί το άστρο,

οι μάγοι τα δώρα,
οι βοσκοί τον θαυμασμό,
η γη τη σπηλιά,
η έρημος τη φάτνη,
κι εμείς μητέρα Παρθένον.
Προαιώνιε Θεέ, ελέησέ μας.

από τον Εσπερίνο της γιορτής
των Χριστουγέννων

“Χριστός γεννάται σήμερον εν Βηθλεέμ τη πόλει,
κι οι ουρανοί αγάλλονται, χαίρει η κτίσις όλη...”

Αυτό το δίστιχο από τα χριστουγεννιάτικα κάλαντα δίνει επιγραμματικά τι γιορτάζουμε και τι νιώθουμε στις 25 Δεκεμβρίου. Πολύχρωμος και πολύφωτος στολισμός των πάντων παντού στον κόσμο· συναντήσεις στους ναούς, στα σπίτια και αλλού· ευχές και δώρα, αγάπη, συγκινήσεις και καλοσύνη. Μια ξεχωριστή ατμόσφαιρα χαράς, αναμονής και ευθύνης για όλους και για όλα.

Με βάση την ερμηνεία μιας εικόνας της Γέννησης, έναν ύμνο, κείμενα και άλλα στοιχεία θα προσπαθήσουμε σε αυτό το μάθημα να προσεγγίσουμε το νόημα της γιορτής. Ίσως αυτό γίνει αφορμή να ζούμε στο εξής τα Χριστούγεννα πιο βαθιά και πιο αληθινά.

Διαβάζοντας την εικόνα της Γέννησης του Χριστού

Α. Πώς παρατηρούμε μια εικόνα

Όταν βλέπουμε μια εικόνα, χρειάζεται να προσέχουμε τη σύνθεση και τις λεπτομέρειές της. Δηλαδή όλα τα πρόσωπα, τη θέση τους στον χώρο, την κίνησή τους, τα στοιχεία που τα περιβάλλουν και τα χρώματα.

Κοιτάζοντας την εικόνα της Γέννησης, για παράδειγμα, προσέχουμε και παρατηρούμε:

- **στο κέντρο:** τη στάση της Παναγίας, πού βρίσκεται ξαπλωμένο το βρέφος Ιησούς, τι άλλο υπάρχει μέσα στη σπηλιά
- **επάνω:** από πού ξεκινάει το φως και ως πού φτάνει
- **επάνω δεξιά:** τα πρόσωπα που εικονίζονται
- **επάνω αριστερά:** ποιες ομάδες προσώπων εικονίζονται, πού είναι στραμμένο το βλέμμα τους, τις χειρονομίες τους
- **αριστερά:** τα πρόσωπα και τη στάση τους
- **κάτω δεξιά:** τι περιγράφει η σκηνή
- **κάτω αριστερά:** ποια σκηνή παριστάνεται

Β. Πώς μπορούμε να ερμηνεύσουμε την εικόνα μετά την παρατήρηση

Μια εισαγωγική σημείωση. Οι εικονογράφοι ζωγραφίζουν αιώνες μετά τα γεγονότα. Ξέρουν τι προηγήθηκε, τι επακολούθησε και τι αυτά σημαίνουν βαθύτερα. Συχνά συνενώνουν και παρουσιάζουν μέσα στην ίδια εικόνα γεγονότα που συνέβησαν σε διαφορετικό τόπο και χρόνο, με τις σημασίες τους. Έτσι, για παράδειγμα, στην εικόνα της Γέννησης του Χριστού παρατηρούμε στοιχεία που τη συνδέουν με κορυφαίες στιγμές από τη μετέπειτα ζωή και δράση του.

Η Γέννηση του Χριστού.
Φορητή εικόνα,
Θεοφάνους του Κρητός,
Ιερά Μονή Σταυρονικήτα,
Άγ. Όρος, 1546

1. Ο στάβλος. Είναι σκοτεινός μέσα σε βράχο. Η σκοτεινιά συμβολίζει την άγνοια, την πλάνη και την μη αληθινή ζωή των ανθρώπων πριν τον ερχομό του Χριστού. Αυτός θα ρίξει και σε αυτούς το λυτρωτικό φως της αλήθειας του. Διαβάζουμε στον Μτ 4, 16:

“...οι άνθρωποι που κατοικούν στο σκοτάδι
είδαν φως δυνατό... ανέτειλε ένα φως για χάρη τους”

2. Ο Ιησούς στη φάτνη. Αυτή είναι λαξευμένη σε πέτρα. Μέσα της ο Ιησούς ξαπλωμένος, τυλιγμένος με λουρίδες πάνινες.

3. Τα δύο ζώα κοντά στον Ιησού. Συμβολίζουν τους λιγιστούς Ισραηλίτες που θα τον αναγνωρίσουν

ως Μεσσία. Για τους περισσότερους ισχύει το θεϊκό παράπονο με τα κριτικά λόγια του προφήτη (Ησ 1, 2-3): “Τους γέννησα και τους ανέδειξα σαν γιους, όμως αυτοί επαναστάτησαν και με απέρριψαν.

*Το βόδι γνωρίζει τον ιδιοκτήτη του και ο όνος το παχνί του κυρίου του,
όμως ο Ισραήλ δεν με γνωρίζει και ο λαός δεν με αντιλαμβάνεται”*

4. Η Μαρία. Είναι κοντά στο βρέφος γονατιστή σε στάση προσκύνησης, αφού ο γιος της είναι συνάμα και Θεός της. Φαίνεται ότι καλεί τον θεατή να προσκυνήσει κι αυτός. Μια συγκρατημένη ευτυχία αχνοφαίνεται στο γλυκό της πρόσωπο.

5. Ο Ιωσήφ. Σκεφτικός κάθεται στη άκρη κάτω αριστερά. Μπροστά του ο άνθρωπος με τη σκουρόχρωμη κάπα είναι η προσωποποίηση του πειρασμού, τη στιγμή που του έβαζε στον νου τη σκέψη να διώξει την Παναγία με τον Ιησού στα σπλάχνα της. Όμως δεν το έπραξε, διότι άγγελος τον πληροφόρησε για τον Ευαγγελισμό (βλ. Μτ 1,19-24).

6. Το λουτρό του βρέφους. Μια απλή καθημερινή ανθρώπινη σκηνή. Την προσθέτει ο αγιογράφος, για να δείξει ότι ο Ιησούς από τις πρώτες στιγμές της ζωής του συμμερίζεται σε όλα τη ζωή μας. Δείχνει πόσο αληθινά άνθρωπος ήταν ο αληθινός Γιος του Θεού.

7. Οι άγγελοι. Ολόσωμοι και ευγενικοί πιο πάνω αριστερά από το κέντρο της εικόνας. Ο ουράνιος κόσμος συμμετέχει κι αυτός στο γεγονός.

8. Οι βοσκοί. Ένας ακούει πρόθυμα και με ενδιαφέρον από άγγελο τη χαρμόσυνη είδηση: “Σήμερα...γεννήθηκε για χάρη σας σωτήρας”. Ένα βοσκόπουλο πιο κάτω παίζει φλογέρα.

9. Οι μάγοι. Ένας ηλικιωμένος, ένας μεσήλικας κι ένας νέος (του τελευταίου φαίνεται μόνον το κεφάλι του αλόγου). Με λαμπρές στολές, πάνω σε άλογα με χρώματα διαφορετικά. Με το βλέμμα τους στο άστρο πηγαίνουν να προσκυνήσουν. Συμβολίζουν τους ανθρώπους κάθε ηλικίας, από διαφορετικές χώρες, λαούς και θρησκείες, που αναζητούν τον Ιησού.

10. Φως από ψηλά. Κατεβαίνει από τον ουρανό με δέσμες ακτίνων προς το βρέφος στη φάτνη. Κάπου σχηματίζει αστέρι στην πορεία του. Πηγή των φωτεινών ακτίνων ο επουράνιος Θεός της αγάπης, της ζωής και του φωτός (=της αλήθειας για τη ζωή).

Σε ολόκληρη την εικόνα, ιδιαίτερα στο κέντρο και το κάτω μέρος της, δεν υπάρχει τίποτε το ρομαντικό και ειδυλλιακό, και επομένως συναισθηματικά ρηχό και επιφανειακά ωραίο. Κυριαρχεί η **σοβαρότητα**. “Εξ ύψους ανατολή” και “ανατολή ανατολών” ονομάζεται στους εκκλησιαστικούς ύμνους η Γέννηση. Το πάνω μέρος της εικόνας είναι λουσμένο στο φως. Ένα ελαφρό και γλυκό φως είναι διάχυτο παντού στην εικόνα. Είναι το χαρμόσυνο στοιχείο δεμένο με τη σοβαρότητα.

Με δυο λόγια: Όλη η πραγματικότητα είναι παρούσα στην εικόνα: φύση και υπερφυσικά, ορατά και αόρατα, γήινα και ουράνια, θεία και ανθρώπινα. Όλα: γεγονότα, πρόσωπα και χρώματα, σχήματα και μορφές της εικόνας συμβολίζουν και εκφράζουν σημαντικές αλήθειες για το γεγονός και για τη ζωή.

*Σκίτσο χωρίς λόγια.
Του F. Behrendt (Μπέρεντ),
Γερμανία, 1970*

Χριστούγεννα;

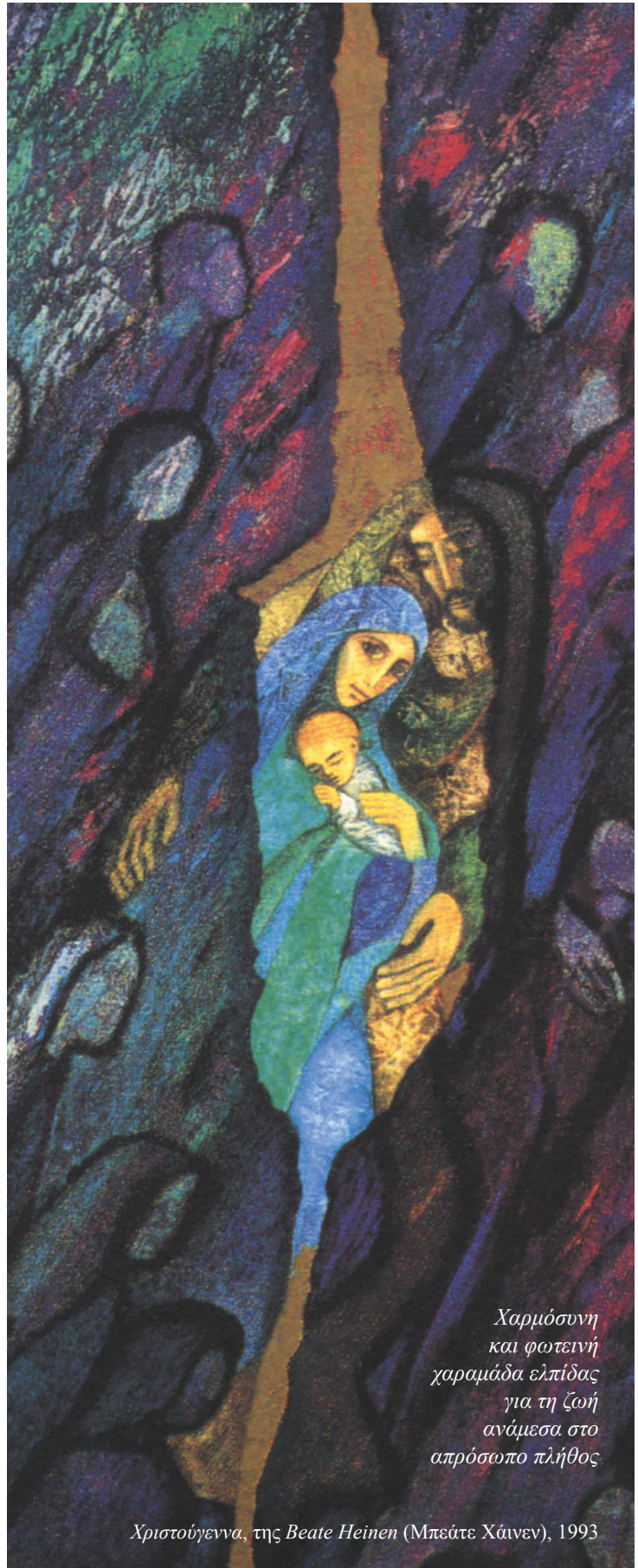
Θα ξαναγεννηθείς στα ζώφylla
των εβδομαδιαίων περιοδικών
και των εφημερίδων.
Κορδέλες και ταινίες...
με κεφαλαία γράμματα,
θα διαφημίσουν τα:
“Καλά Χριστούγεννα”.
Εκατομμύρια κάρτες...
θα διαπλεύσουν τα πέλαγα...
για να ευχηθούν τη γέννησή Σου.
Χορωδίες θα ψάλλουν
κατανυκτικά τροπάρια.
Και τα ραδιόφωνα θα μεταδίδουν
το “Άγια Νύχτα”...
Το βράδυ στα θέατρα
θα διασκεδάσουμε...
Νυσταλέοι, έπειτα, θα χωθούμε
βιαστικοί στα κρεβάτια μας,
χωρίς κανέναν να κοιτάζει
στο σκοτεινό ουρανό
μήπως και φάνηκε
το αστέρι των Μάγων...

(επιλογή στίχων) Ελευθέριος Μάινας

Τι θα πει Χριστούγεννα

Χριστούγεννα θα πει:
να ζεις με ελπίδα,
να δίνεις τα χέρια για συμφιλίωση,
να δέχεσαι ξένους,
να βοηθάς να γίνεται το καλό,
να σκουπίζεις δάκρυα.
Κάθε φορά που κάποιος
χαρίζει σε κάποιον αγάπη,
όταν η ανάγκη του δύστυχου λιγосτεύει,
όταν οι καρδιές είναι ευχαριστημένες
και ευτυχισμένες,
όταν κατεβαίνει ο Θεός από τον ουρανό
και φέρνει φως:
τότε είναι Χριστούγεννα.

από την Αϊτή

Χαρμόσυνη
και φωτεινή
χαραμάδα ελπίδας
για τη ζωή
ανάμεσα στο
απρόσωπο πλήθος

Χριστούγεννα, της Beate Heinen (Μπέατε Χάινεν), 1993